

С.П. Євсєєв, О.В. Шматко
О.Г. Король

КІБЕРБЕЗПЕКА: КРИПТОГРАФІЯ З РУТНОН

Навчальний посібник

Видавництво "Новий Світ – 2000"

УДК 003.26

Рекомендовано до видання рішенням вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Протокол № 5 від 26.10.2020 р.

Рецензенти:

Казакова Н.Ф. – д.т.н., професор кафедри інформаційних технологій Одеського державного екологічного університету;

Смірнов О.А. – д.т.н., професор, завідувач кафедри кібербезпеки та програмного забезпечення Центральноукраїнського національного технічного університету.

Авторський колектив : д.т.н., проф. Євсєєв С.П. – розділи 1, 5, к.т.н., доц. Шматко О.В. – розділи 4,6, 7; к.т.н., доц. Король О.Г. – розділи 2, 3.

Євсєєв С.П. КІБЕРБЕЗПЕКА: КРИПТОГРАФІЯ З PYTHON: навч. посібн. / С.П. Євсєєв, О.В. Шматко, О.Г. Король – Харків: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2021. – 120 с. (Укр. мова)

ISBN 978-617-7519-70-5

Призначений для практичного вивчення питань використання механізмів захисту в кіберпросторі та інформаційно-комунікаційних системах, які реалізовані за допомогою мовою програмування PYTHON. Розглянуті приклади формування простих шифрів, а також алгоритмів симетричної криптографії (алгоритм DES) та несиметричної криптографії (алгоритм RSA) в середовищі програмування PYTHON.

Рекомендовано для студентів спеціальності 125 "Кібербезпека" першого (бакалаврського) рівня усіх форм навчання.

ISBN 978-617-7519-70-5

784 724

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2021

© Євсєєв С.П.

© Шматко О.В.

© Король О.Г., 2021.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1 КРИПТОГРАФІЯ З PYTHON	6
1.1 Загальні відомості про криптографію	6
1.2 Основна термінологія криптографії	7
1.3 Шифрування.....	8
1.3.1 Подвійне шифрування	8
1.3.2 Гібридна криптографія	9
2 ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ PYTHON.....	10
2.1 Мова програмування Python	10
2.2 Установка Python	12
2.3 Основи написання програм.....	14
2.4 Змінні та типи даних.....	18
2.5 Операції з числами.....	21
2.6 Умовні вирази	27
2.7 Операції з рядками.....	30
2.8 Умовні конструкції.....	33
2.9 Цикли.....	36
2.10 Функції.....	40
3 КРИПТОГРАФІЯ З PYTHON	46
3.1 Зворотний шифр	46
3.2 Шифр Цезаря.....	47
3.2.1 Алгоритм шифру Цезаря.....	47

3.2.2 Злом шифру Цезаря	49
3.3 Алгоритм ROT13	50
3.4 Транспозиційний шифр	53
3.4.1 Шифрування транспозиційного шифру	55
3.4.2 Розшифровка транспозиційного шифру	57
3.5 Шифрування файлів	59
3.6 Розшифровка файлів	62
3.7 Base64 кодування і декодування	65
3.7.1 Програма для кодування	66
3.7.2 Програма для декодування	66
3.8 Різниця між ASCII і base64	67
3.9 Криптографія з Python - процес XOR	67
3.9.1 Алгоритм	68
3.10 Мультиплікативний Шифр	69
3.11 Криптографія з Python – Афіний Шифр	72
3.12 Злом моноалфавітного шифру	73
3.12.1 Моноалфавітний шифр	73
3.13 Простий підстановлювальний Шифр	77
3.13.1 Тестування простого підстановлювального шифру	79
3.13.2 Розшифровка простого підстановлювального шифру	82
4 МОДУЛІ КРИПТОГРАФІЇ PYTHON	84
4.1 Модуль криптографії	84
4.2 Розуміння VignereCipher	87

4.3 Впровадження VignereCipher.....	90
4.4 Одноразовий шифрувальний блок.....	92
4.5 Впровадження OneTimePadCipher.....	93
5 СИМЕТРИЧНА І АСИМЕТРИЧНА КРИПТОГРАФІЯ.....	96
5.1 Симетрична криптографія.....	96
5.2 Стандарт шифрування даних (DES).....	96
5.3 Асиметрична криптографія.....	98
6 РОЗУМІННЯ АЛГОРИТМУ RSA.....	101
6.1 Алгоритм.....	101
6.2 Створення ключів RSA.....	103
6.3 Генерація ключів RSA.....	103
6.3.1 Алгоритми генерації ключів RSA.....	103
Модуль Криptomата.....	103
Модуль РабінМіллер.....	104
7 ШИФРУВАННЯ RSA.....	109
7.1 Шифрування RSA.....	110
7.2 Авторизація.....	111
7.3 Аутентифікація.....	112
7.4 Шифрування RSA.....	112
7.5 Злом RSACipher.....	114
ЗМІСТ.....	117